

תובענות ייצוגיות

בודק, התייצבות יועמ"ש והליכי פרסום התנגדות

הלכה למעשה – השתלמות עומק בתובענות ייצוגית

מרצה: ליאב וינבאום, עו"ד.

מנהל המחלקה המסחרית – פרקליטות מחוז ת"א
(אזרחי)

תכנים ומצגת: גבי הדר צברי
פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

נושאי ההרצאה

1. מושכלות יסוד

מבוא

הליך תובענה ייצוגית

הצגת הבעיה- בעיית הנציג/ ניגוד עניינים מובנה

הפתרון- שלושת הכלים העיקריים

מסגרת נורמטיבית

2. דיון

3. סיכום

מבוא

■ לפשרה בתובענה הייצוגית יתרונות רבים: קניית סיכון, השגת ודאות, וכן חיסכון בעלויות אדמיניסטרטיביות ועלויות דיון.

■ הקושי - הסכמי פשרה בלתי ראויים שאינם עולים בקנה אחד עם מטרות ההליך הייצוגי בכלל ועם הרתעת נתבעים מפני אימת הדין בפרט.

■ בשלב מסוים בהליך יכול ויתווסף תמריץ לתמריציו של התובע הייצוגי.

□ עד פשרה- להגדיל סכום שיפסק לחברי הקבוצה.

□ אחרי תחילת הליכי פשרה- לזכות בשכר טרחה גבוה ככל שניתן

■ הסכמה בין הצדדים – מתמרצת את בית המשפט.

פשרה בתובענה ייצוגית

- הגשת כתבי טענות
- בירור המחלוקת (דיונים)
- ניסוח הסדר פשרה
- פרסום הסדר הפשרה המוצע ע"י הצדדים
- דיון בהתנגדויות ההסדר המוצע (יועמ"ש, בודק, הציבור הרחב).
- אישור סופי של הסדר הפשרה
- פרסום הסדר הפשרה הסופי

בעיית הנציג - סוגים ומאפיינים

1. ניגוד עניינים בין התובע המייצג ובין חברי קבוצת התובעים
    - בתביעה אזרחית- התובע מול הנתבע עומדים אחד מול השני והאינטרס של כל אחד מהם- למקסם רווחים.
    - בתביעה ייצוגית- נוסף שחקן שלישי, התובע הייצוגי ולו יש אינטרס אישי- למקסם את רווחיו שלו.
  2. ניגוד עניינים בין חברי קבוצת התובעים ובין הציבור בכללותו.
  3. ניגוד עניינים בין סוגים שונים של חברים בקבוצת התובעים (רמדיה)
- לפיכך: שימוש קפדני על ידי בית משפט בכלים שהוענקו על ידי המחוקק – הפחתת הסדרים בלתי ראויים.

המחוקק: "שלושה סימנים נתן בהם" □

- עמדת היועמ"ש- גורם חיצוני אשר מוודא העמדת האינטרסים של חברי הקבוצה התובעת לנגד עיני בית המשפט.
- הבודק- מומחה בתחומו, אשר בוחן ומייעץ האם הסדר הפשרה ראוי, הוגן וסביר בעיניו המקצועיות.
- הליכי פרסום התנגדות- "קול קורא" לחברי הקבוצה הייצוגית להביע התנגדויות להסדר הפשרה, טרם יהפוך לפס"ד חלוט.

המסגרת הנורמטיבית

חוק תובענות ייצוגיות:

סעיף 18- בקשה לאישור הסדר פשרה

(ג) הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה ולא מצא בית המשפט טעם לדחות אותה על הסף, יורה על פרסום הודעה בדבר הגשת הבקשה לפי הוראות סעיף 25, וכן על משלוח ההודעה כאמור, בצירוף העתק מהבקשה, מההסדר ומהתובענה, ליועץ המשפטי לממשלה, למנהל בתי המשפט, ולכל גוף או בעל תפקיד אחר שיקבע השר, ורשאי בית המשפט להורות על משלוח כאמור גם לאדם אחר כפי שיוורה; הודעה לפי סעיף קטן זה תכלול את פרטי ההסדר שלגביו הוגשה הבקשה ויצוין בה האמור בסעיפים קטנים (ד) ו-(ו).

סעיף 19- אישור הסדר פשרה בידי בית-המשפט

(א) בית-המשפט לא יאשר הסדר פשרה אלא אם כן מצא, כי ההסדר ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה....

(ב) (1) בית המשפט לא יאשר הסדר פשרה אלא לאחר שקיבל חוות דעת מאדם שמינה לשם כך, שהוא בעל מומחיות בתחום שבו עוסקת הבקשה לאישור או התובענה הייצוגית (בסעיף זה – בודק), אלא אם כן סבר בית המשפט שחוות הדעת אינה נדרשת, מטעמים מיוחדים שיירשמו; שכרו והוצאותיו של בודק, וכן אופן תשלומם, ייקבעו בידי השר.

(2) לא ימונה כבודק אדם שעליו המליץ אחד הצדדים ...

(3) מונה בודק, יעביר לו בית המשפט העתק מהבקשה לאישור הסדר הפשרה על נספחיה וכן מההתנגדויות שהוגשו לפי סעיף 18(ד); לשם מתן חוות דעת לפי סעיף קטן זה, רשאי כל צד להגיש לבודק כל חומר בקשר להסדר הפשרה והבודק רשאי לזמן את הצדדים כדי לשמוע את עמדתם בענין זה וכן להציע שינויים בהסדר הפשרה, הכל כפי שימצא לנכון.

■ (4) בחוות דעתו יתייחס הבודק ליתרונות ולחסרונות של הסדר הפשרה מבחינת כלל חברי הקבוצה, בשים לב למכלול הנסיבות, ולכל ענין אחר כפי שיורה בית המשפט.

■ (5) הבודק ימציא לבית המשפט את חוות דעתו בתוך 60 ימים מהיום שבו הועבר אליו העתק הבקשה לאישור הסדר הפשרה.

סעיף 25(4) - פרסום הודעה לחברי הקבוצה

(א) על כל אלה תפורסם הודעה לחברי הקבוצה, בהתאם להוראות סעיף זה : .....

(3) הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה, כאמור בסעיף 18(ג);

(4) החלטת בית המשפט לאשר הסדר פשרה לפי הוראות סעיף 19; בפרסום לפי פסקה זו יפורטו הפרטים המנויים בסעיף 19(ג)(1) ו-(2);

סעיף 25(ה) - הפרטים שיופיעו בפרסום

פרסום הודעה לפי סעיף זה ייעשה בדרך ובמועד שיקבע בית המשפט, ורשאי הוא לקבוע דרכי פרסום שונות לסוגים של חברי קבוצה, והכל בהתחשב, בין השאר, בשיקולים אלה:

- (1) ההוצאות הכרוכות באופן הפרסום ומידת יעילותו;
- (2) היקף הפיצוי הכספי או הסעד האחר שעשוי לקבל כל אחד מחברי הקבוצה אם התובענה הייצוגית תוכרע לטובת הקבוצה וגובה הנזק שעלול להיגרם לכל אחד מחברי הקבוצה אם תידחה התובענה הייצוגית;
- (3) המספר המשוער של חברי הקבוצה, והיכולת לזהותם ולאתרם במאמץ ובעלות סבירים;
- (4) היכולת למסור הודעה אישית לחברי הקבוצה באופן ובעלות סבירים, לרבות במסגרת קשר רציף הקיים בין בעל דין לבין חברי הקבוצה, כולם או חלקם;
- (5) מאפייניהם המיוחדים של חברי הקבוצה, לרבות שפה.

ת"א- לידרמן נ' סלקום ישראל בע"מ

מינוי בודק:

■ "חשוב לציין כי דרישת היועמ"ש למינוי בודק הוכחה כמוצדקת לחלוטין. הצדדים שניהם נטו להסכים בשלב קודם להסתלקות מן התביעה, שאותה מבקשים עכשיו לאשר, תמורת תשלום גמול לתובע ולבא כוחו."

■ "מסתבר, אפוא, שנדרש בודק כדי לאמת נתונים הדרושים לבהמ"ש לצורך אישור הסדר פשרה, גם אם בסופו של דבר הבודק הגיע למסקנה שההסדר המוצע סביר וראוי."

תצ (ת"א) 2786-07 שרה ישראלי נ' מכבי שירותי בריאות

לא ניתן לסיים החלטה זו מבלי לשוב ולהדגיש את החשיבות שבבחינה מעמיקה של הסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות באמצעות מינוי בודק, שייתן חוות דעת לגבי הסדר הפשרה המוצע, ובאמצעות קבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה להסדר. גורמים חיצוניים ואובייקטיביים אלו יכולים לשפוך אור על ההסדר, ולהעמיד את האינטרסים של חברי הקבוצה המיוצגת לנגד עיני בית המשפט, במצב המיוחד שבו יש זהות אינטרסים מלאה בין הצדדים שמגישים את הסדר הפשרה לאישור בית המשפט – הם התובע המייצג והנתבע – ושניהם מעוניינים שהפשרה תאושר,

ואילו קולם של חברי הקבוצה המיוצגת, שהפשרה בתובענה הייצוגית מכריעה בזכויותיהם, כלל אינו נשמע. קיום מלא ודווקני של הפרוצדורות שקבועות בחוק תובענות ייצוגיות לאישור הסדר פשרה ובפרט קבלת עמדת הבודק הן בשלב אישור הסדר הפשרה והן בשלב יישום הסדר הפשרה, הם שהביאו לכך שבסופו של ההליך אכן יינתן פיצוי הולם לחברי הקבוצה. יש להדגיש לעניין זה את החשיבות שבפיקוח על הסדר הפשרה במקרים כגון אלו.

סיכום